

Mustafa Smajlović

POMIRENJE

Kada mu se najviše mililo živjeti, umirao je.

I

Vrijeđao ga je jastuk pod glavom. Svjetlo je peklo natekle oči. Iz ćoškova zamračene sobe i sjenke su zasjecale vid. Stezao ga je povež oko glave. Popusti li zavoj, čelo je pucalo. I najtiši šum, koji je dopirao s polja kroz poluotvoren prozor, unosio je nervozu i nemir. Pod leđima vuneni ležaj bio je tvrđi od kamena.

Pomjeri se - boli.

Miruje li - boli.

Na svaki njegov pokret majka Čamka je podizala glavu i skakala na noge.

„Boli li, sine?“

„Boli majko!“

Ni brižni glas majke nije mogao umiriti bolove. Sustizali su jedan drugog. Najteži je bio onaj koji je stizao kroz kičmeni stub. Razarao je nerve i poput žaoke zabadao se u mozak. Kako je bolest uzimala maha, molio je majku:

„Skloni se negdje, kad boli, neka bar jedno boli!“

„A, kud ću ti ići sine?“ – lomila je prste. „Bilo gdje da odem, isto mi je, majka sam, boli da sam pod crnom zemljom“ – kazivala je, šutjela i na prstima hodala po sobi. Kako djetetu ne bi pristajala na muke, izlazila je. Nije se dugo zadržavala. Vraćala se sa šoljicom toplog mlijeka.

„Zadahni dušu, blago meni.“

„Ne mogu, majko.“

„Sine, zauhar je i kap, snage ti treba“ – bila je uporna, ali u onoj mjeri koliko je bilo potrebno da pristane. Jednom rukom mu je pripodizala glavu, a drugom pronosila šoljicu:

„Kap, makar kap, blago majci“.

Kapljica bi kliznula niz suho grlo. Od bola bi se stresao.

„Kažem ti, bona, ne mogu. Ujede me za želudac!“

„De, pihni, još samo kap!“

Odbio je.

Majka je uzdahnula od nemoći da nešto više učini.

Kao i obično, mlijeko bi se ohladilo i ukesililo na polici pored uzglavlja.

Vremenom je prestao uzimati lijekove.

Običnom vodom je zadahnjivao dušu.

II

Bio je to Idriz Idrizović, sin Čamke Idrizović, koja je u ratu izgubila starijeg sina iz prvog braka – Muradifa Mehmedovića. Pogide od bratove ruke, od ruke ovog koji umire pred njenim očima. Da nije bilo tako kako je bilo, možda bi joj duši bilo lakše. U velikogladuškom tamnom vilajetu, mnoge su majke zaplakale. Ratne guje ih ujedoše za srce. Brat je pucao na brata. Sinovi ginuli, a majke ostajale – ni žive ni mrtve.

Hoće li Bog dati da ostane i bez Idriza?

Otkako se razbolio zaboravila je na svoju bolest. Da nije tako kako jeste, ne bi ustajala iz kreveta. Pred očima se vrtila kuća i pretkuća, sve se okretalo ukруг, samo nije ležaj u kome je jačao ljuti bolesnik.

„Boli li, sine?“

„Boli, majko!“

„Bog će dati da ti meni ozdraviš!“

Molila je.

Kada bi djetetu malo lahnulo, spuštala je glavu na jastuk i molila:

„Bože, Ti koji si kadar sve učiniti, olakšaj, ne otežaj! Meni uzmi, mom djetetu daj!
O, Bože!“

Dok je majka molila, sin se borio za dah. Čim bi zaječao, brzo se podizala na noge.

„Blago meni, pruči dovu, zaišti od Boga milost“.

„Učim majko, ali džebe, boli!“

„Moli sine, ne griješi dušu!“

Molio je:

„Gospodaru moj, kad ja zaboravim Tebe, nemoj Ti zaboraviti mene!“

Lahnulo bi mu, ali zakratko.

U takvim trenucima, kada se od bolova kidalo srce, sušila duša i pucalo čelo, Idriz je nastavio ječati, bez snage da izusti riječ. Otvarao je usta i gutao glas. Bilo je to ono stanje u kome je želio samo jedno – da umrije. Da se više ne pati.

„O, Bože, uzmi me!“ – čuo je glas iz prsa.

III

Kako to obično biva, bolest noću uzima maha. Stanje bolesnika se pogoršava. Tu noć je gorio od vrućice. U vječnosti patnje košmar je prizvao slike. U početku bile su to iskošene sjenke, prizori bez boje i zvuka, a potom ga stiže ono od čega je bježao.

„Ne, samo to ne-e-e!“ – krik se prolomio iz grla.

Majka se brzo našla pored njega.

„Ne boj se sine, majka je uz tebe“ - čuo je.

Slutila je kako se primiče ono najgore.

Idriz je kolutao očima boreći se za dah.

Čuo je ono što nije htio čuti:

„Ja sam, Muradif, tvoj brat!“

Ustao bi, ali nije mogao ustati. Prevrnuo bi se na drugu stranu, ali se nije mogao pomjeriti. Majka je poturila još jedan jastuk ispod njegove glave.

„Evo, usturi se malo!“

„Ne daj me, majko!“

Zatražio je od majke da mu skine povez sa očiju.

Lijepo je vidio Muradifa.

„Vidiš li ti Muradifa, majko?“

Čuo je pucketanje njenih prstiju.

Zatvorio je oči, ali je slika ostala u očima.

„Zašto? Brat sam ti, smiluj se!“

Bio je neumoljiv.

Poveo ga je na gubilište.

Nije dao drugom da ga ubije.

„Ne čini to, brate, Bosna je bila i biće je i bez nas dvojice.“

Šutio je.

„Idrize, Čamka Mehmedović je naša mati, nije država!“

Umjesto milosti izmamio je bijes.

„Umukni izdajico, moja majka je Čamka Idrizović. Ni očevi nam nisu isti!“ - odgurnuo ga je kundakom.

Zarobljenik posrbnu i pade.

„Ako sam izdajnik, daj drugom da me ubije, nemoj ti!“

Pucanj je odjeknuo, ovog puta nikamo drugdje nego u Idrizovim prsima.
Nije ga ubio.
Lijepo ga vidi i čuje:
„Kako to, ti živ?“
„Došao sam da te vodim.“
„Gdje?“
„Tamo gdje nam je svima suđeno da odemo!“
Otimao se.
„Brate, daj ruku!“
Po grčanju prstiju ruke majka je znala da gubi i drugog sina.

IV

Još nešto je Čamka vidjela što jedino majke mogu vidjeti.
Iznad Idrizove glave uzdigoše se dvije sjenke, spojiše se u jednu i poput bijele golubice prhnuše kroz otvoreni prozor.
Šamijom je pokrila glavu, uzdahnula i odahnula:
„Hvala Bogu, pomiriše se!“

PR

DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>